

Životopis pana Bronislawa Firly

Vypracovali: Michal Zima, Pavel Gromnica, Dominik Hanák, Filip Profota, Lukáš Koníček
9. B třída, ZŠ Jana Šoupala 1609, Ostrava-Poruba

Já nejsem žádný hrdina, jsem normální člověk, voják, co se snažil přežít.

- narozen 15. června 1924 v Horní Suché
- v roce 1943 šel do německé armády
- nasazen ve Francii, Holandsku, Belgii a Itálii
- dezertoval roku 1944 při dělostřelecké bitvě v Itálii
- nastoupil do exilové polské armády pod velením generála Wladyslawa Anderse
- studoval školu pro telegrafisty a důstojnickou školu v Itálii
- domů se vrátil v roce 1947
- pracoval jako architekt ve Stavoprojektu

Bronislaw Firly se narodil 15. června 1924 v Horní Suché. Jeho otec byl telegrafista a výpravčí. Chodil do školy do Horní Suché do 5. třídy, poté šel na gymnázium do Orlové. Začal pracovat v německém potravinářském družstvu v Bludovicích a dálkově studoval školu dekorativních umění v Praze.

Jeho otec se stejně jako další obyvatelé Těšínska musel rozhodnout, zda podepíše takzvaný Volksliste, tedy přihlášení se k německému občanství. Podepsal. Byl přesvědčen, že válka bude trvat maximálně rok a takto ji rodina snáze přežije.

Výsledek? Oba synové byli povoláni do německé armády. Bratr se dostal na francouzskou riviéru, Bronislaw Firly do oblasti Pyrenejí. Pamětník byl od začátku rozhodnutý, že z německé armády uteče a přidá se ke spojeneckým vojskům. Byl k tomu v rodině i vyškolen. „Strýc mi vysvětlil, že mám zdrhnout, když bude dělostřelecký útok. Že to je vždy zmatek a utéct se dá. Tak jsem čekal na příležitost.“ Měl štěstí, protože se dostal ke spojařům, díky čemuž nemusel ihned na frontu, poté se dostal až k průlivu La Manche.

V Holandsku dostal silný zápal plic, sanitář ho poslal do lazaretu, kam se vlastně dostal zdrav jen díky náhodě a to té, že při cestě do lazaretu potkal Poláka z Gdaňska, který ho tam na kole dovezl. Z lazaretu byl převezen do nemocnice v Bruselu, nakonec byl vyléčen, ale i přes vyléčení jel domů, a to z důvodu smrti jeho bratra v dělostřeleckém útoku, což otec vzal natolik špatně, že až onemocněl a doktor doporučil návrat. Pan Bronislaw přemýšlel o útěku k partyzánům, nakonec se ale vrátil k zpět k německé armádě.

15. června 1944 slavil Bronislaw Firly dvacáté narozeniny na italské riviéře. Pak následoval pochod blíže k frontě. Byl členem družstva těžkých kulometů. Nosil municí a schválně občas nějakou odhodil, poztrácel. Bral to jako alespoň malou sabotáž. K útěku mu pomohla náhoda. Jeden voják vedle něj omdlel. Bronislaw Firly řekl důstojníkům, že ho spolu s kolegou vzkřísí a pak je doženou.

Když se Němec probral, dal panu Firlovi dopis, který měl připravený pro rodiče, a přiznal se mu, že chystá útěk.,,On sám řekl, že se bude snažit dostat k civilnímu oblečení a utéct. Když vidíte, že i Němci zdrhají, je jasné, že je konec války. Pustili jsme ho a šli.“Jedli suchary, pili vodu z potoka, schovávali se, když slyšeli tanky, protože nevěděli, zda jde o spojenecké vojsko, či o Němce. Obě varianty byly špatné. Němci je mohli zastřelit jako dezertéry, spojenci jako nepřátele, i když měli připravený bílý kapesník. Nakonec přišli k chatě, kde se opaloval mladý muž v plavkách. Ukázalo se, že Němci už jsou z této oblasti pryč. On i kolega odhodili pušky. Za chvíli přišel americký voják. Byl to Polák žijící v Chicagu, takže domluva byla snadná.Američané ho spolu s jeho kolegou odvezli do věznice v Livornu. Pak do tábora pod Vesuvem, kde bylo asi deset tisíc vojáků různých národností. Přihlásil se na práci, a tak pár dní odvázel odpad v Neapoli. Následovala přihláška do polské armády pod velením generála Wladyslava Anderse a studium ve škole pro telegrafisty. Tam složil maturitu a byl poslán do důstojnické školy. Válka už skončila, ale Bronislaw Firla stále zůstal v Itálii.Dokončil důstojnickou školu v italské Falconaře, nechal se odvézt do Anglie a odtamtud se vydal na cestu přes Gdaňsk a celé Polsko domů do Horní Suché. Vrátil se v květnu 1947, po čtyřech letech od své krátké návštěvy.

Situace se pro Bronislawa Firlu hned od začátku vyvíjela špatně. Referát školství v Ostravě, na který se obrátil, už ovládali komunisté. Vyptávali se, proč se nevrátil hned po válce. Jeho školy v Itálii byly podezřelé. Neuznali mu maturitu a oznámili mu, že bude muset nastoupit do páté třídy gymnázia a dokončit ho v Československu. Nakonec mu kolegové poradili, ať jde studovat do Polska. Dostal se na architekturu ve Vratislavi. Po třech letech přestoupil na techniku v Brně.

Pracoval v podniku Stavoprojekt a postavil řadu staveb, například budovy v Havířově, sídliště v Ostravě-Zábřehu, obchodní komplex, kino Luna, velký lázeňský komplex v Jeseníku a další stavby.Všichni se shodovali, že je mimořádně talentovaný. A ze všech stran slyšel, že kdyby vstoupil do komunistické strany, čekala by ho při jeho schopnostech skvostná kariéra. Bronislaw Firla ovšem nechtěl a všelijak se vymlouval, že je věřící, stejně jako jeho rodiče, a že to nemůže udělat kvůli nim.Projektoval památník ostravské operace v Hrabyni, ale když vyšlo najevo, že byl ve wehrmachtu a ještě v polské armádě, soudruzi rozhodli, že takový člověk na tak ostře sledovaném projektu pracovat nemůže. Stavba byla zastavena a krátce nato realizována jinými architekty, ovšem tak, jak ji navrhl Bronislaw Firla a jeho kolegové, což Pana Firlu velmi mrzelo.

Několikrát měl příležitost k emigraci. V roce 1968 byl ve Švýcarsku právě v době, kdy Československo obsadila vojska Varšavské smlouvy, ale nikdy neemigroval.Dnes je mu 93 let, žije v Horní Suché, dostal 2 ocenění a to jak české tak polské.

Zdroje: Rozhovor s panem Bronislawem Firlou z 21.11.2017 v Horní Suché